

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın, **Adalet Bakanı Akın Gürlek** tarafından Anayasanın 98 ve İç Tüzüğün 96. ve 99. Maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim.

Öznür Baktın
Hakkâri Milletvekili

Türkiye'de hasta mahpusların yaşam hakkı, sağlık hakkı ve kişi özgürlüğü ile güvenliği hakkı uzun yıllardır ciddi hak ihlalleri alanlarından biri olmaya devam etmektedir. Cezasının infazını fiilen tamamlamasına rağmen özgürlüğünden yoksun bırakılmaya devam edilen çok sayıda mahpus bakımından İdare ve Gözlem Kurullarının (İGK) kararları, infaz hukukunun temel ilkelerini aşındıran, hukuki öngörülebilirliği ortadan kaldıran ve fiili olarak ikinci bir cezalandırma mekanizmasına dönüşen uygulamalar üretmektedir.

Ankara Sincan 2 Nolu S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan ağır hasta mahpus Hüseyin Bilecan'ın durumu, bu hukuksuz uygulamaların en çarpıcı örneklerinden biri olarak kamuoyunun gündemine yansımıştır. Hasta mahpus Hüseyin Bilecan 32 yıldır hapishanede tutulmaktadır. Buna karşın, infaz süresini normal koşullarda tamamlamış olmasına rağmen tahliyesi, İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla iki yılı aşkın süredir herhangi bir somut ve denetlenebilir hukuki gerekçe ortaya konulmaksızın üç ila altı aylık periyotlarla sürekli ertelenmektedir.

İnfaz hukukunun amacı, cezayı belirsiz sürelerle uzatmak değil, mahkeme kararının kanunda öngörülen esaslara uygun biçimde infaz edilmesini sağlamaktır. Oysa İdare ve Gözlem Kurullarının özellikle politik mahpuslar bakımından geliştirdiği uygulamalar, mahkeme kararlarının yerine geçen yeni bir yaptırım mekanizmasına dönüşmüş; infazın tamamlanmasına rağmen özgürlüğün idari kurul kararlarıyla sınırlandırıldığı fiili bir sisteme evrilmiştir. Bu durum Anayasa'nın 2'nci maddesinde güvence altına alınan hukuk devleti ilkesini, 10'uncu maddesindeki eşitlik ilkesini, 17'nci maddesinde düzenlenen yaşam hakkı ile maddi ve manevi varlığın korunması hakkını, 19'uncu maddesindeki kişi hürriyeti ve güvenliği hakkını ve 36'ncı maddesinde güvence altına alınan adil yargılanma hakkını doğrudan tartışmalı hale getirmektedir.

Kamuoyuna yansıyan beyanlara göre mahpus Hüseyin Bilecan ağır sağlık sorunlarıyla mücadele etmekte, son olarak hapishanede mide kanaması geçirmiş bulunmaktadır. Ailesiyle yaptığı telefon görüşmesinde sağlık durumunun giderek kötüleştiğini, artık dayanacak gücünün kalmadığını ifade ettiği; ayrıca "Burada ölmeden seni bırakmayacağız." şeklinde son derece ağır bir ifadeye maruz bırakıldığını aktardığı belirtilmektedir. Şayet bu iddialar doğru ise, bu durum yalnızca kötü muamele yasağı bakımından değil, yaşam hakkı ve kamu görevlilerinin hukuki sorumluluğu bakımından da derhal adli ve idari soruşturma yürütülmesini gerektiren son derece ciddi iddialardır.

Bunun yanında aile tarafından dile getirilen, tahliye erteleme kararlarının kendilerine ve avukatlarına somut hukuki gerekçelerle açıklanmadığı, sürecin belirsizlik içerisinde yürütüldüğü, uzak hapisane koşulları nedeniyle aile bağlarının fiilen zedelendiği ve aile fertlerinin de sürekli soruşturmalar ile çeşitli baskılara maruz bırakıldığı yönündeki iddialar, infaz rejiminin insan hakları ekseninden uzaklaştığına ilişkin kaygıları daha da derinleştirmektedir.

İnfazını tamamlamış bir mahpusun idari kurul kararlarıyla özgürlüğünden yoksun bırakılmaya devam edilmesi, cezanın kanuniliği ve infazda hukuki güvenlik ilkeleriyle bağdaşmamaktadır. İdare ve Gözlem Kurullarının nesnel, şeffaf ve yargısal denetime açık kriterlerden uzak biçimde işleyen mevcut yapısı, yıllardır başta hasta mahpuslar olmak üzere çok sayıda kişi bakımından sistematik hak ihlallerine yol açmaktadır. Bu nedenle İdare ve Gözlem Kurullarının mevcut yapısının insan hakları standartları doğrultusunda yeniden düzenlenmesi, özgürlüğü sınırlayan yetkilerinin kaldırılması ve bu kurulların mevcut haliyle lağvedilmesini sağlayacak yasal düzenlemelerin yapılması yönündeki toplumsal ve hukuksal talepler her geçen gün daha güçlü biçimde gündeme gelmektedir.

Bu nedenlerle; ağır hasta mahpus Hüseyin Bilecan'ın sağlık durumunun bağımsız sağlık kurulları tarafından ivedilikle değerlendirilmesi, infazını tamamlamış olması nedeniyle derhal tahliye edilmesi, kamuoyuna yansıyan tehdit ve kötü muamele iddiaları hakkında etkili idari ve adli soruşturma başlatılması, İdare ve Gözlem Kurullarının hukuka aykırı uygulamalarının ortaya çıkarılması ve bu kurulların mevcut yapısının ortadan kaldırılmasına yönelik yasal düzenlemelerin hayata geçirilmesi önem arz etmektedir.

Bu bağlamda;

1. Ankara Sincan 2 Nolu S Tipi Kapalı Hapishanesi'nde tutulan ağır hasta mahpus Hüseyin Bilecan'ın infaz süresini tamamlamasına rağmen tahliyesinin yaklaşık iki yıldır İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla ertelendiği iddiası doğru mudur? Doğru ise bugüne kadar kaç kez tahliye erteleme kararı verilmiş, bu kararların her birinin somut hukuki gerekçesi nedir?
2. Hüseyin Bilecan hakkında verilen tahliye erteleme kararlarında hangi objektif ölçütler esas alınmıştır? Söz konusu kararlar kendisine ve avukatlarına gerekçeli şekilde tebliğ edilmiş midir?
3. Hüseyin Bilecan'ın ağır sağlık sorunları yaşadığı, hapishanede mide kanaması geçirdiği ve sağlık durumunun giderek kötüleştiği iddiaları doğru mudur? Son beş yıl içerisinde kaç kez hastaneye sevk edilmiş, hangi teşhisler konulmuş ve hangi tedaviler uygulanmıştır?
4. Hüseyin Bilecan'ın telefon görüşmesinde dile getirdiği, kendisine "Burada ölmeden seni bırakmayacağız." denildiği yönündeki iddialar hakkında Bakanlığınızın bilgisi bulunmakta mıdır? Bu son derece ağır iddialar hakkında adli ve idari soruşturma başlatılmış mıdır? Başlatılmadıysa gerekçesi nedir?

5. Hüseyin Bilecan'ın mevcut sağlık durumu, hapisanede kalmasının yaşam hakkı bakımından risk oluşturup oluşturmadığının belirlenmesi amacıyla bağımsız ve tam teşekküllü bir sağlık kurulu tarafından yeniden değerlendirilmesi planlanmakta mıdır?
6. İdare ve Gözlem Kurullarının kararlarına karşı etkili başvuru yollarının işletilemediği, kararların büyük ölçüde soyut değerlendirmelere dayandığı ve infaz süresini fiilen uzatan bir mekanizma haline geldiği yönündeki eleştiriler karşısında Bakanlığınızın değerlendirmesi nedir?
7. Son beş yıl içerisinde İdare ve Gözlem Kurulları tarafından tahliyesi ertelenen mahpus sayısı kaçtır? Bunların kaçını hasta mahpuslar oluşturmaktadır?
8. Bakanlığınız, infazını tamamlamış mahpusların özgürlüğünün idari kurul kararlarıyla sınırlandırılmasının hukuk devleti, hukuki güvenlik ve belirlilik ilkeleriyle bağdaşmadığı yönündeki yoğun eleştiriler doğrultusunda İdare ve Gözlem Kurullarının mevcut yapısının kaldırılmasına veya özgürlüğü kısıtlayıcı yetkilerinin sona erdirilmesine yönelik herhangi bir yasal düzenleme hazırlığı yürütmekte midir?
9. Hüseyin Bilecan'ın infaz süresini tamamlamasına rağmen İdare ve Gözlem Kurulu kararlarıyla tahliye edilmeyerek hapisanede tutulmaya devam edilmesi nedeniyle ailesinin uzun süredir hukuki belirsizlik, ağır ekonomik yük, uzak hapisane koşulları ve aile bütünlüğünün zedelenmesi sonucunda ciddi mağduriyet yaşadığı; ayrıca aile fertlerinin bu süreç nedeniyle çeşitli soruşturma, baskı ve yıldırma uygulamalarıyla karşı karşıya bırakıldığı yönündeki iddialar Bakanlığınız tarafından araştırılmış mıdır? Araştırılmış ise tespit edilen bulgular nelerdir; söz konusu iddiaların giderilmesi amacıyla hangi idari ve hukuki tedbirler alınmıştır?
10. İnfaz süresini tamamlamış ağır hasta mahpus Hüseyin Bilecan'ın yaşam hakkının korunması amacıyla derhal tahliye edilmesi ve kamuoyuna yansıyan tüm hak ihlali, kötü muamele ve tehdit iddialarının bağımsız, tarafsız ve etkili biçimde soruşturulması için Bakanlığınız tarafından hangi somut adımlar atılacaktır?